

**SMJERNICA VIJEĆA
od 12. listopada 1971.
o usklađivanju zakona država članica
koji se odnose
na mjerenje hektolitarske mase zrna žitarica
(71/347/EEC)**

**Pročišćeni tekst Smjernice Vijeća 71/347/EEC
s unesenim izmjenama i dopunama**

► B**SMJERNICA VIJEĆA**

od 12. listopada 1971. godine

o usklađivanju zakona država članica koji se odnose na
mjerenje hektolitarske mase zrna žitarica

(71/347/EEC)

(OJ L 239, 25.10.1971., p. 1)

Izmjene i dopune:

	Službeni list		
	Br.	stranica	datum
► <u>M1</u> Smjernica Vijeća 72/427/EEC od 19. prosinca 1972.	L 291	156	28.12.1972.
► <u>M2</u> Smjernica Vijeća 83/575/EEC od 26. listopada 1983.	L 332	43	28.11.1983.
► <u>M3</u> Smjernica Vijeća 87/354/EEC od 25. lipnja 1987.	L 192	43	11.7.1987.
► <u>M4</u> Smjernica Vijeća 87/355/EEC od 25. lipnja 1987.	L 192	46	11.7.1987.
► <u>M5</u> Smjernica Vijeća 88/665/EEC od 21. prosinca 1988.	L 382	42	31.12.1988.
► <u>M6</u> Propis Vijeća (EC) No 807/2003 od 14. travnja 2003.	L 122	36	16.5.2003.

Izmjene i dopune:

► <u>A1</u> Akt o pristupanju Danske, Irske i Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Sjeverne Irske (prilagođeno Odlukom Vijeća od 1. siječnja 1973.)	L 73	14	27.3.1972.
	L 2	1	1.1.1973.
► <u>A2</u> Akt o pristupanju Grčke	L 291	17	19.11.1979.
► <u>A3</u> Akt o pristupanju Španjolske i Portugala	L 302	23	15.11.1985.
► <u>A4</u> Akt o pristupanju Austrije, Švedske i Finske (prilagođeno Odlukom Vijeća 95/1/EC, Euratom, ECSC)	C 241	21	29.8.1994.
	L 1	1	1.1.1995.
► <u>A5</u> Akt o pristupanju Republike Češke, Republike Estonije, Republike Cipar, Republike Letonske, Republike Litve, Republike Mađarske, Republike Malte, Republike Poljske, Republike Slovenije i Republike Slovačke i prilagodba Ugovora kojim je osnovana Europske Unija	L 236	33	23.9.2003.

▼ B

SMJERNICA VIJEĆA

od 12. listopada 1971.

**o usklađivanju zakona država članica koji se odnose na
mjerjenje hektolitarske mase zrna žitarica**

(71/347/EEC)

VIJEĆE EUROPSKIH ZAJEDNICA,

na temelju ugovora kojim je uspostavljena Europska gospodarska zajednica, a posebno njegova članka 100.A,

na temelju prijedloga Povjerenstva,

uzevši u obzir mišljenje Europskoga parlamenta ⁽¹⁾,

uzevši u obzir mišljenje Gospodarskog i socijalnog odbora ⁽²⁾,

uzimajući u obzir da se mjerila i metode koje se upotrebljavaju u državama članicama za mjerenje hektolitarske mase zrna žitarica razlikuju od jedne do druge države članice i izravno utječu na funkcioniranje zajedničkoga tržišta te da će usklađivanje zakona u tome području olakšati trgovinu ne samo žitaricama nego i mjerilima;

smatrajući da je za tu svrhu preporučljivo definirati posebnu značajku, koja je nazvana "EEC hektolitarska masa", i utvrditi tehničke zahtjeve koje moraju zadovoljiti etalonska mjerila koja se upotrebljavaju za određivanje te referentne vrijednosti;

uzimajući u obzir da mjerila čija je točnost definira u odnosu na točnost etalonskih mjerila i koji podliježu nadzoru predviđenu smjernicom Vijeća od 26. srpnja 1971. ⁽³⁾ o usklađivanju zakona država članica koji se odnose na opće odredbe za mjerila i metode mjeriteljskoga nadzora daju zadovoljavajuće jamstvo za opravdanje njihove zakonske uporabe u svim državama članicama te da se ta mjerila mogu prema tomu stavljati na tržište u cijeloj Zajednici;

uzimajući u obzir da je potrebno s obzirom na trgovinu između država članica zabraniti mjerenje hektolitarske mase zrna žitarica u skladu s različitim odredbama i praksama koje se trenutačno primjenjuju u Zajednici te da će isključiva i obvezatna uporaba EEC hektolitarske mase u svim državama članicama spriječiti nesporazume o metodi mjerenja u trgovini Zajednice;

PRIHVATILO JE OVU SMJERNICU:

Članak 1.

Ova se smjernica odnosi na:

▼ A

(a) određivanje značajke žitarica koja se naziva hektolitarskom masom

▼ B

(b) zahtjeve za tehničku konstrukciju i uporabu referentnoga etalonskog mjerila koje se upotrebljava za određivanje EEC hektolitarske mase

(c) uvjete koje moraju ispunjavati radna mjerila koja se upotrebljavaju za mjerenje EEC hektolitarske mase žitarica.

⁽¹⁾ OJ No C 63, 28.5.1969, p. 27.

⁽²⁾ OJ No C 4, 14.1.1969, p. 4.

⁽³⁾ OJ No L 202, 6.9.1971, p. 1.

▼ **B***Članak 2.*

1. EEC hektolitarska masa jednaka je omjeru mase, izražene u kilogramima, i obujma, izražena u hektolitrima, kako je određena za neku vrstu žitarica mjerenjem nekim mjerilom i nekom metodom koji su u skladu s odredbama ove smjernice.
2. "Referentna" EEC hektolitarska masa jednaka je EEC hektolitarskoj masi kako je određena mjerenjem s pomoću etalona Zajednice ili nacionalnog mjerila konstruiranog u skladu s poglavljima I. i II. iz dodatka I.
3. Referentna EEC hektolitarska masa izražava se u kilogramima po hektolitr s dva desetična mjesta.

Članak 3.

1. Etalonsko mjerilo Zajednice mora se pohraniti u mjeriteljskoj službi Savezne Republike Njemačke. Nacionalna etalonska mjerila moraju se u skladu s dodatkom I. barem svakih deset godina provjeravati prema etalonskome mjerilu Zajednice i prema njemu ugađati s pomoću etalonskih mjerila iste vrste koja se mogu prevoziti.
2. Etalonsko mjerilo koje se može prevoziti mjerilo je bez uređaja za vaganje, ali koje inače ima točno iste značajke kao etalonska mjerila Zajednice i nacionalna etalonska mjerila.

Članak 4.

1. Za trgovačke svrhe naziv EEC hektolitarska masa može se upotrebljavati samo za označivanje značajke zrna koja se mjeri mjerilima koja zadovoljavaju zahtjeve ove smjernice.
2. Za svrhe trgovanja žitaricama između država članica značajka koja se naziva hektolitarskom masom može biti samo EEC hektolitarska masa koja je naviše definirana.

▼ **A1**

3. U razdoblju u kojemu će mjerna jedinica (funta po bušelu) koja se zakonito upotrebljava u Irskoj i u Ujedinjenome Kraljevstvu na dan pristupa i nadalje biti dopuštena, naziv "EEC hektolitarska masa" može se upotrebljavati za opis žitarica koje se mjere u Irskoj i Ujedinjenome Kraljevstvu mjerilima i metodama koje su u uporabi u tim državama. U tome se slučaju mjerenja dobivena u funtama po bušelu moraju pretvoriti u EEC hektolitarsku masu množenjem faktorom 1,25.

▼ **B***Članak 5.*

Mjerila koja se upotrebljavaju u trgovini za određivanje EEC hektolitarske mase žitarica moraju ispunjavati zahtjeve iz dodatka II.

Ona podliježu EEC tipnome odobrenju i EEC prvoj ovjeri.

Ta se mjerila moraju konstruirati i upotrebljavati u skladu s uvjetima specificiranim u EEC potvrdi o tipnome odobrenju.

Ta mjerila moraju nositi EEC oznake i znakove.

Članak 6.

Nijedna država članica ne smije sprečavati, zabranjivati ili ograničivati stavljanje na tržište ili u uporabu mjerila koja se upotrebljavaju za određivanje EEC hektolitarske mase žitarica gdje takva mjerila nose znak EEC tipnog odobrenja i oznaku EEC prve ovjere.

▼ **B**

Članak 7.

1. Države članice moraju u roku od 18 mjeseci od dana službene obavijesti o ovoj smjernici donijeti zakone, propise i upravne mjere potrebne za usklađivanje s ovom smjernicom i o tome obavijestiti Povjerenstvo.
2. Države članice moraju osigurati da Povjerenstvo bude obaviješteno o tekstovima glavnih propisa nacionalnoga prava koji se prihvaćaju u području na koje se primjenjuje ova smjernica.

Članak 8.

Ova se smjernica upućuje državama članicama.

▼ **B***DODATAK I.***ETALONSKA MJERILA KOJA SE UPOTREBLJAVAJU
ZA MJERENJE HEKTOLITARSKE MASE ŽITARICA****I. KONSTRUKCIJSKI ZAHTJEVI**

1. Etalonsko se mjerilo sastoji od mjere obujma, uređaje za punjenje, uređaja za struganje, vage i spremnika.

Svi dijelovi mjerila moraju biti konstruirani čvrsto i pažljivo; sve površine koje dolaze u dodir sa zrnjem moraju biti glatke i izrađene od stabilnoga gradiva, npr. mjedi ili nehrđajućeg čelika dostatne debljine da zadrže oblik u normalnoj uporabi.

2. Obujamska mjera

- 2.1 Obujamska mjera ima oblik uspravnoga kružnog cilindra; njegov je gornji rub ravan uzduž ravnine okomite na njegovu os.
- 2.2 Tijekom operacije punjenja mjera obujma uvijek je u istome položaju ispod uređaja za punjenje.
- 2.3 Iznad mjere obujma, kad je u položaju punjenja, pričvršćen je prsten za punjenje koji je montiran uzduž iste osi i ima isti unutrašnji promjer kao mjera obujma. Nož strugala kreće se s blagim rasporom između tih dviju sastavnica.

3. Uređaj za punjenje

- 3.1 Uređaj za punjenje sastoji se od lijevka za punjenje opremljena uređajem za zatvaranje i uređaja za regulaciju.
- 3.2 Lijevak za punjenje ima oblik krnjeg stošca na koji je pričvršćen gornji cilindrični dio i donja sapnica za pražnjenje opremljena uređajem za zatvaranje.
- 3.3 Lijevak za punjenje nepomičan je tako da je u položaju punjenja njegova os okomita i da se podudara s osi mjere obujma.
- 3.4 Uređaj za regulaciju ima pomno specificiran profil. On prodire prema dolje u donju mlaznicu za pražnjenje, a njegov se položaj može ugađati u okomitome smjeru. Njegova se os podudara s osi lijevka za punjenje.

4. Uređaj za struganje

- 4.1 Uređaj za struganje sastoji se od noža za struganje, vodilice i uređaja za vuču.
- 4.2 Nož je za struganje ravan, vodoravan i drži svoj oblik tijekom uporabe.
- 4.3 Vodilica ograničuje nož strugala da se kreće između donjeg ruba prstena za punjenje i gornjeg oboda obujamske mjere.
- 4.4 Uređaj za vučenje postavlja nož strugala u neprekidno kretanje kroz zrna.
- 4.5 Nakon punjenja i vaganja obujamske mjere višak zrna na nožu strugala u prstenu za punjenje sakuplja se u spremnik.

5. Uređaj za vaganje

- 5.1 Obujamska mjera napunjena zrnjem važe se na istokračnoj vagi kapaciteta 50 kg.
- 5.2 Masa utega na platformi vage uravnotežuje praznu mjeru obujma.

6. Opći sklop

- 6.1 Različiti se dijelovi mjerila, za razliku od mjere obujma i vage, pričvršćuju na okvir tako da gornji rub mjere obujma u položaju punjenja bude vodoravan.

▼ **B**

6.2 Okvir mjerila opremljen je viskom od barem 500 mm duljine ili razuljom. Ti uređaji moraju biti između referentnih oznaka kad je gornji rub obujamske mjere u položaju punjenje vodoravan.

7. Dimenzije različitih sastavnica*Mjera obujma*

Unutrašnji promjer	295 mm ± 1 mm
Obujam	20 L ± 0,01 L
Udaljenost između unutrašnje površine dna mjere i ruba dna donje konične sapnice za pražnjenje lijevka za punjenje	500 mm ± 2 mm
Udaljenost između noža uređaja za struganje i ruba mjere obujam	0,5 mm ± 0,2 mm

Prsten za punjenje

Unutrašnji promjer	295 mm ± 1 mm
--------------------	---------------

Lijevak za punjenje

Duljina osi gornjega cilindričnog dijela	120 mm ± 2 mm
Duljina osi koničnoga dijela	240 mm ± 1 mm
Duljina osi donje konične sapnice	80 mm ± 0,5 mm
Ukupna duljina osi lijevka	440 mm ± 3 mm
Unutrašnji promjer gornjega cilindričnog dijela	390 mm ± 1 mm
Unutrašnji promjer konične sapnice za pražnjenje	
Na gornjoj strani (g')	84,5 mm ± 0,5 mm
Na donjoj strani (g'')	86,5 mm ± 0,5 mm
Razlika g'' – g'	2 mm ± 0,5 mm

Uređaj za regulaciju

Promjer štapa	11 mm ± 0,2 mm
Promjer grla	16 mm ± 0,5 mm
Visina cilindričnoga dijela	5 mm ± 0,5 mm
Promjer cilindričnoga dijela	33 mm ± 0,2 mm

Uređaj za struganje

Masa utega za vučenje	5 kg ± 0,1 kg
-----------------------	---------------

Spremnik za punjenje

Obujam do ruba	24 L ± 0,1 L
----------------	--------------

8. Slika

Etalonsko mjerilo prikazano je na priloženoj shemi.

▼ **B****II. UPUTE ZA RAD**

Zrnje žitarica koje treba mjeriti ne smije imati nečistoća te mora biti približno na temperaturi okoliša. Ono mora biti osušeno zrakom, tj. u higroskopskoj ravnoteži sa zrakom u okolišu. Iz tih se razloga ono raširi u tanak sloj i drži bez poremećaja otprilike deset sati prije nego što se prenese. Relativna vlažnost zraka u okolišu ne smije biti veća od 60 %.

Etalonska hektolitarska masa ovisi o količini zrnja koje se upotrebljava i načinu na koji se transportira u lijevak za punjenje. Iz tih razloga treba primjenjivati sljedeći postupak.

Obujamska mjera 1 (vidi priloženu shemu) postavi se u položaj za punjenje, tako da se njezina os podudara s osi prstena za punjenje 2 i lijevka za punjenje 3 i pokrene poluga 15, tako da se rečena mjera blokira u tome položaju i u položaju s polugom 12. Upotrijebite vijke 19 za ugađanje okvira 20, tako da gornji rub mjere obujma 1 bude u vodoravnoj ravnini tijekom punjenja.

Tada se 24 litra zrnja stavlja u spremnik za punjenje (koji nije prikazan na shemi) i u lijevak za punjenje 3 nakon što se provjeri da je uređaj za zatvaranje 4 konične sapnice za pražnjenje 8 u zatvorenome položaju. Tada se izvlači klin 5 kako bi se otvorio uređaj za zatvaranje 4 (koji se tada drži otvoren ručicom 6) i pusti da zrnje teče u obujamsku mjeru 1 ostajući na nosaču 14. Taj protok se štiti od vanjskih utjecaja prstenom 2a. Nosač 14 sprečava deformiranje.

Višak zrnja (približno 4 litre) tada se puni u lijevak 3 kako bi se osiguralo jednako punjenje obujamske mjere 1 zadržane u prstenu za punjenje nakon što se mjera obujma potpuno napuni. Da se odvoji taj višak od sadržaja obujamske mjere 1, otvorite te klin 12 koji se okreće oko svoje osovine pričvršćene na križni komad 11 kako bi se oslobodio nož strugala 9. Prednji brid noža strugala koji se pokreće utegom za vučenje 13 dostatno je oštar da izreže sve zrnje na rubu obujamske mjere 1 koja može sprečavati pravilno struganje. Kad nož strugala 9 dosegne svoj konačni položaj upotrijebite polugu 15 da izvučete obujamsku mjeru 1 koja stoji na kolicima 14, uklonite mjeru s tih kolica, postavite je na vagu i izvažite njezin sadržaj u granicama od ± 5 g.

Povucite natrag nož strugala 9 na njegov početni položaj tako da višak zrnja koja leže na tome nožu padne u spremnik 17; svako zalutalo zrno vodi se u spremnik s pomoću omotača 18. Nakon otpuštanja uhvatite 6 zakrećući ručno kolo 4 a i zatvorite uređaj za zatvaranje 4.

Ako drugo mjerenje treba provesti na istome uzorku, zrna s obujamske mjere treba temeljito promiješati s onima sa spremnika.

Da bi se dobila hektolitarska masa u kg/hl, podijelite s 0,2 hl vrijednost N koju pokazuje vaga.

III. PROVJERA I UGAĐANJE**1. Dimenzije i obujmi**

Dimenzije i obujmi dani pod točkama 1. – 7. provjeravaju se mjerilima prikladne točnosti.

2. Provjera funkcioniranja

Nacionalna etalonska mjerila moraju se provjeravati prema etalonskome mjerilu Zajednice i u skladu s tim ugađati s pomoću etalonskoga mjerila koje se može prevoziti.

2.1 Radi te provjere upotrebljavaju se čiste Manitoba-pšenica čija su zrna približno okrugla. Ona mora imati hektolitarsku masu koja nije manja od 80 kg/hl te biti u higroskopskoj ravnoteži sa zrakom u okolišu. Provođi se šest radnja mjerenja u skladu s uputama iz II. Ako P označuje etalonsko mjerilo koje treba provjeriti, a N EEC etalonsko mjerilo, mjerenja se provode na sljedeći način:

Usporedba br.	1	2	3	4	5	6
Redoslijed mjerila	NP	PN	NP	PN	NP	PN

2.1.1 Razlike između pojedinačnih vrijednosti danih s pomoću P i njihove srednje vrijednosti ne smiju prelaziti ± 10 g.

▼ **B**

- 2.1.2 Pogreška mjerila jednaka je razlici između srednje vrijednosti od šest očitavanja dane s pomoću P i srednje vrijednosti od šest očitavanja dane s pomoću N. Najveća dopuštena pogreška jednaka je ± 10 g.
- 2.1.3 Ako se prekorače najveće dopuštene pogreške specificirane u točkama 2.1.1 ili 2.1.2, to može biti zbog toga što zrnje nije dostatno homogeno; ono se mora prema tomu držati rasuto još približno deset sati na mjernome mjestu nakon čega se ponavlja provjera opisana u 2.1.
- 2.1.4 Ako se prekorači samo najveća dopuštena pogreška specificirana u točki 2.1.1, mjerilo se mora ugoditi.

Očitavanja koja daje mjerilo mogu se zamijeniti pomakom uređaja za regulaciju 7 na viši ili niži položaj.

Pomakne se uređaj za regulaciju 7 te se ponovi provjera opisana u točki 2.1.

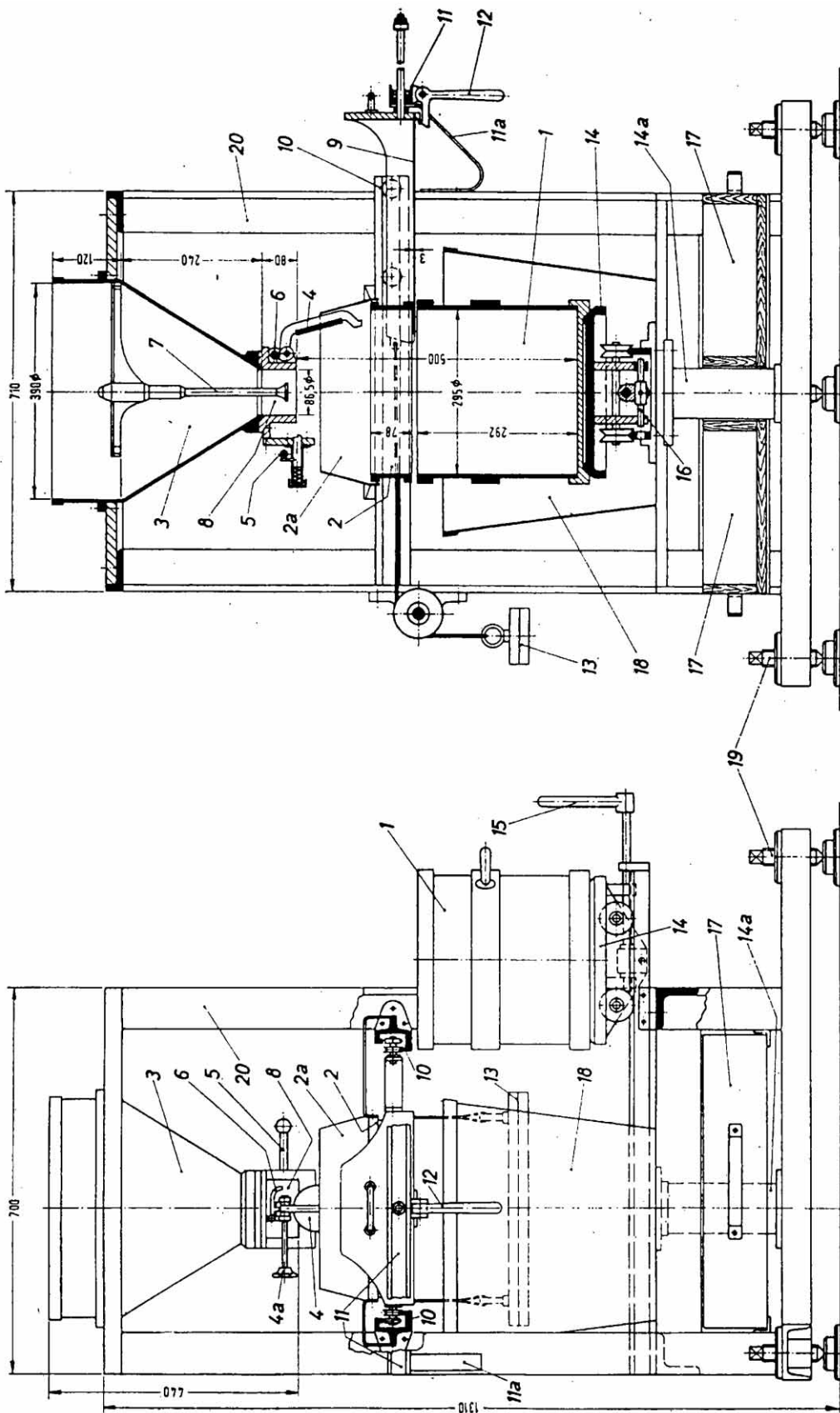
3. Uređaj za vaganje

- 3.1 Za terete između 10 kg i 20 kg pogreška vage ne smije biti veća od $\pm 0,01$ % od tereta.
- 3.2 Zbroj pogrešaka upotrijebljenih utega ne smije biti veći od $\pm 0,02$ % od njihove nazivne mase.

Legenda uz priloženi crtež

- 1. Mjera obujma
- 2. Prsten za punjenje i prsten 2a
- 3. Lijevak za punjenje
- 4. Uređaj za zatvaranje i kolo 4a
- 5. Klin za uređaj za zatvaranje
- 6. Uređaj za hvatanje i uređaj za zatvaranje
- 7. Regulacijski uređaj
- 8. Konična mlaznica za pražnjenje
- 9. Nož strugala
- 10. Vodicica noža strugala
- 11. Poprečni komad i nosač 11a
- 12. Klin za nož strugala
- 13. Uteg za vučenje
- 14. Kolica i nosač za tračnice 14a
- 15. Kolica za nosač
- 16. Štap za blokiranje
- 17. Spremnik
- 18. Omot
- 19. Vijci
- 20. Okvir

▼ B

▼ **B**

DODATAK II.

**MJERILA KOJA SE UPOTREBLJAVAJU ZA ODREĐIVANJE
EEC HEKTOLITARSKE MASE ŽITARICA**

1. Mjerila koja se upotrebljavaju za određivanje EEC hektolitarske mase žitarica imaju sljedeće značajke:
 - (a) konstruirana su i proizvedena tako da se osigura zadovoljavajuća ponovljivost i obnovljivost mjerenja
 - (b) najveća dopuštena relativna pogreška etalonske hektolitarske mase jednaka je plus/minus pet tisućinka od rezultata dana etalonskim mjerilom
 - (c) najveća dopuštena relativna pogreška obujma spremnika koji se upotrebljava jednaka je plus/minus dvije tisućinke
 - (d) najveća dopuštena relativna pogreška vage za izvaganu količinu jednaka je plus/minus jedna tisućinka
 - (e) razlika između svakog rezultata dobivena za posebno zrnje i srednje vrijednosti hektolitarske mase, kako je određena iz šest uzastopnih mjerenja, nije veća od plus/minus tri tisućinke od takve srednje vrijednosti.
2. Svako mjerilo ima jasno vidljivu natpisnu pločicu koja nosi čitljivim i neizbrisivim slovima sljedeće podatke
 - (a) znak EEC tipnog odobrenja
 - (b) oznaku za identifikaciju ili naziv proizvođača
 - (c) opis proizvođača, ako postoji
 - (d) broj za identifikaciju i godinu proizvodnje
 - (e) nazivni obujam obujamske mjere i upute za rad ili oznaku uputa za rad.